

Welkom op deze 32^e zondag van het jaar. In het slotlied van deze viering zullen we zingen: 'Mensen wij zijn geroepen om te leven'. Ook al is ieder van ons op dit moment in leven - we weten niet beter - toch is die eerste zin van het slotlied een prachtige en uitdagende uitnodiging. Wij zijn geroepen om te leven. Dat is meer dan vegeteren, meer dan 't zal mijn tijd wel duren'. Ook meer dan 'ieder voor zich en God voor ons allen'. Geroepen om te leven, ook en misschien wel in het bijzonder in dit uur, waar we er mogen zijn met alles wat we hebben, met alles wat ons bedrukt en wat ons levend maakt. We beginnen daarover ook te zingen in het kyrie gebed: 'Wankel geluk, oude pijn, gras dat vergaat'. We zingen en komen tot leven in de tegenwoordigheid van elkaar en in de tegenwoordigheid van de bron van leven, de grond van ons bestaan.

Gebed

Eeuwige, versterk in ons het besef van uw aanwezigheid. Geef ons de eenvoud van hart waarin we bij U kunnen zijn en bij elkaar. Wij vragen U dat door Jezus Uw zoon, onze broeder. Amen.

1 Koningen 17:10-16

Marcus 12:38-44

Overweging

Wij zijn geroepen om te leven. Maar niet alle menselijk leven is hetzelfde. Er is het leven van degene die pronkt met mooie kleren en belust is op eerbetoon en ereplaatsen. En er is het leven van degene die zijn heil niet zoekt in het dikke ik. Er is het leven van de rijke die zijn ego voedt met meer en meer. En er is het leven van degene die onthecht is en meer geïnteresseerd in wat zij is dan in wat zij heeft.

In de zojuist gelezen parabel zet Jezus dit contrast neer van tegenovergestelde typen. Hij heeft rondgekeken en hij zag het verschil tussen een onoprechte Schriftgeleerde en een eerlijke weduwe. Hij laat er geen twijfel over bestaan wie van de twee het hoogst scoort wanneer het gaat om de kwaliteit van leven. Deze twee typen huizen, denk ik, in ieder

van ons, in elk geval in mijzelf. Het ene type is vol van de neiging om koste wat kost goederen rondom zich te verzamelen, ze op te stapelen en vast te houden. Het andere type is meer onthecht, leeft in vertrouwen en kan loslaten. In het klassiek geworden gedicht van Ed Hoornik heet dat de strijd tussen hebben en zijn.

Op school stonden ze op het bord geschreven. Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;

Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven, De ene werkelijkheid, de andere schijn.

Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven. Is van de wereld en haar goden zijn.

Zijn is, boven die dingen uitgeheven, vervuld worden van goddelijke pijn.

Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten. Is naar de aarde hongeren en dorsten.

Is enkel zinnen, enkel botte plicht.

Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken, Is kind worden en naar de sterren kijken,

En daarheen langzaam worden opgelicht.

Zoals in dit gedicht, is in de bijbel voortdurend sprake van de strijd tussen hebben en zijn, tussen verdienen en genade, tussen een bot bestaan en een ontvankelijk leven, tussen vol zitten van zichzelf en luisteren naar anderen. We hoorden het zojuist in de eerste en in de tweede lezing. Er is de weduwe van Sarefat die met haar zoon haar laatste voedsel moet bereiden. Ze heeft zo goed als niets meer. Maar iets in haar luistert naar de vraag van Elia om een stukje brood.

Er is de weduwe bij de offerkist. Ze geeft wat ze heeft van haar schaarse bezit. Het is duidelijk voor welke houding de bijbel kiest. Hebben en houden is van de wereld en haar goden. Zijn is ontvankelijkheid en uitstijgen boven zichzelf.

In de sfeer van het hebben bewegen zich de goden van de wereld, de portemonnee, de macht, de oorlogszucht, de wellust. De wereld van het zijn kenmerkt zich door een open en onbevangen leven, door luisteren. Zoals Liesbeth Jansen vorige week op deze plaats met de Deense filosoof Sören Kierkegaard zei: "Pas toen ik ging luisteren, hoorde ik God."

Ja, God en de relatie met God behoort tot de sfeer van het zijn. Zo luidt ook letterlijk de naam waarmee Hij zich in Exodus (3:13-15) aan Mozes heeft bekend gemaakt 'JHWH', dat is 'Ik Ben'. Hij zegt niet 'Ik Besta'. De stoel waarop u zit bestaat, je kunt hem vastpakken, verplaatsen, in bezit nemen. 'God bestaat' is eigenlijk een heel rare uitdrukking. Hij bestaat niet, Hij is. Hij is de grond van het bestaan.

De weduwe van Sarafat die Elia voedde en de weduwe die offerde bij de offerkist zijn kinderen van JHWH, Ik Ben. Zij weten zich geroepen om te leven, niet geleid door 'hebben' maar door 'zijn'.

Voorbeden

U die de levende bent, wij vragen U

Laat ons uw Licht weerkaatsen, laat ons een vonk zijn van uw Wezen,

Opdat wij met heel de schepping volop leven uit uw genade.

Versterk in ons de bereidheid te leven met en te luisteren naar elkaar,

Opdat uw stem doorklinkt in onze ontmoetingen onderweg.

Maak ons opmerkzaam op het onaanzienlijke en op degenen die achtergesteld worden.

Voor het behoud van eerbied in alle politiek geweld,

Voor vermindering van de kloof tussen arm en rijk,

Om het besef dat wij samen geroepen zijn om te leven.

Wij leggen onze vragen en gebeden voor aan Hem die is – de grond van ons bestaan.

Wees ons nabij en versterk het bewustzijn van uw nabijheid.

Dat vragen wij U door uw Zoon die het menselijk bestaan op zich nam.